

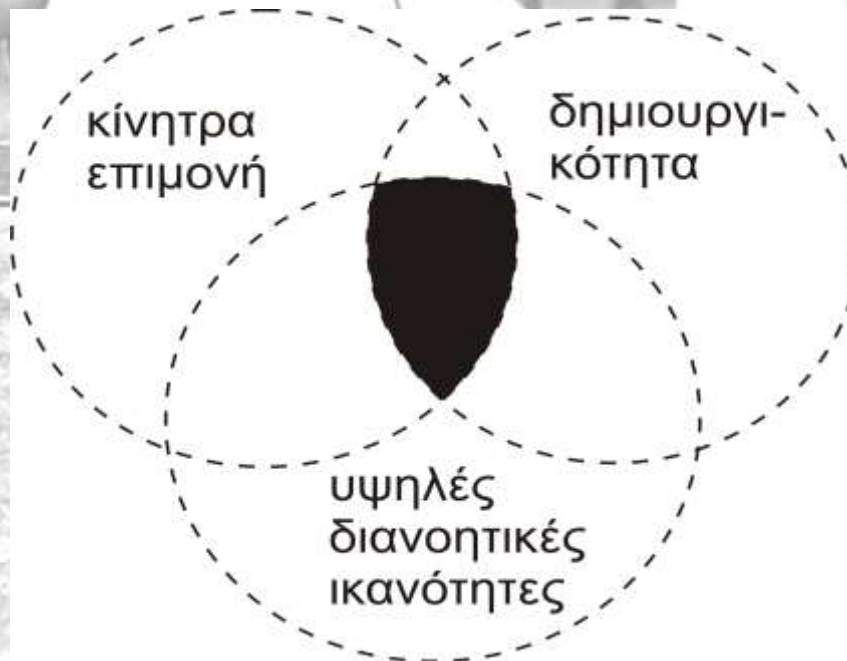
A young child with dark hair, wearing a pink and white patterned top and a pink skirt, is sitting on a wooden ledge. The child is holding a blue toy handgun with both hands, aiming it towards the right. The background is a bright, out-of-focus outdoor setting, possibly a park or a beach. The overall tone is light and somewhat somber due to the subject matter.

Το χαρισματικό Παιδί

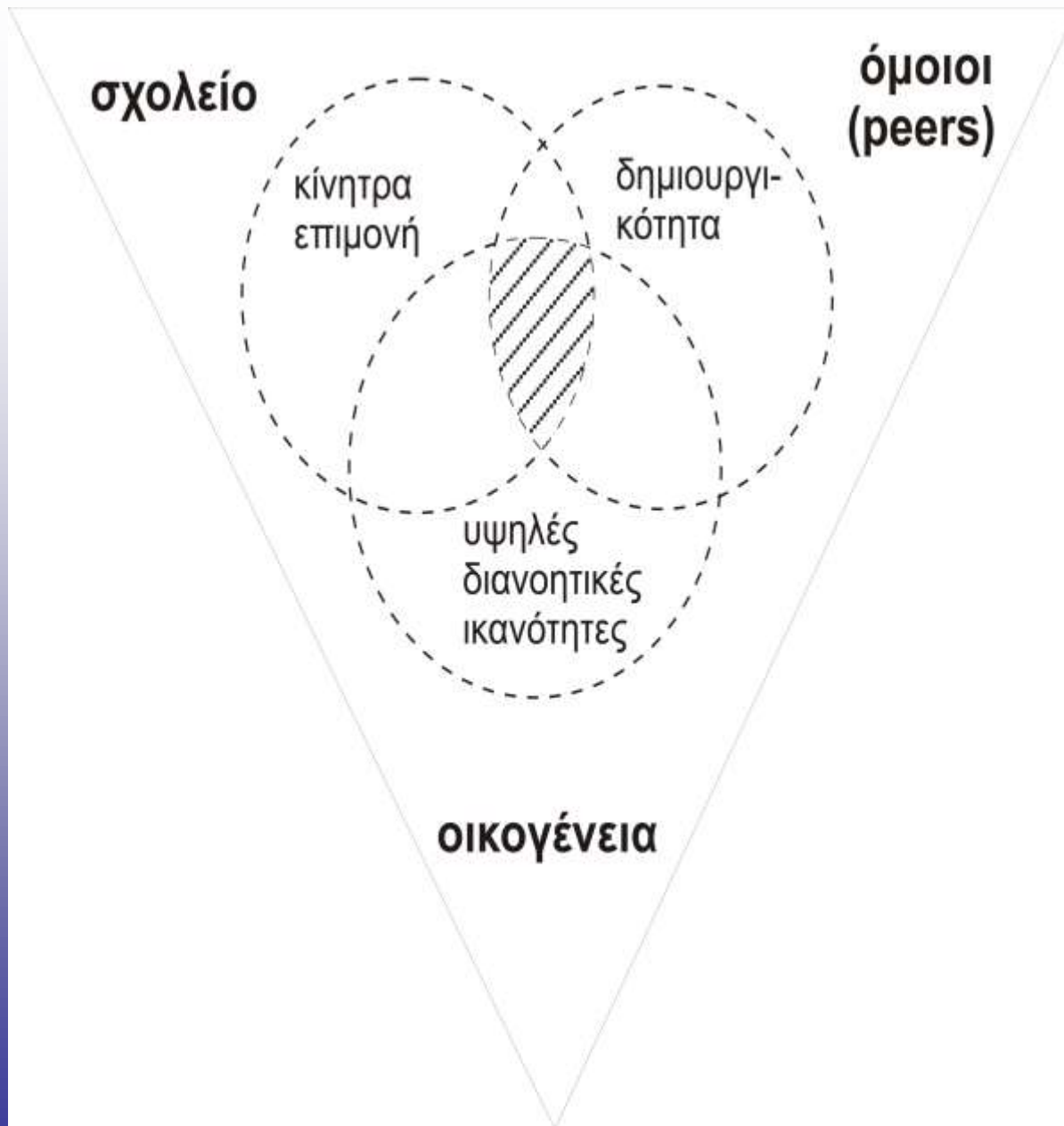
Εύη Μακρή Μπότσαρη

Το χαρισματικό παιδί

- Το χαρισματικό παιδί χαρακτηρίζεται από:
 - υψηλές διανοητικές ικανότητες
 - υψηλής ποιότητας δημιουργικότητα
 - επιμονή με στόχο τον τελικό σκοπό

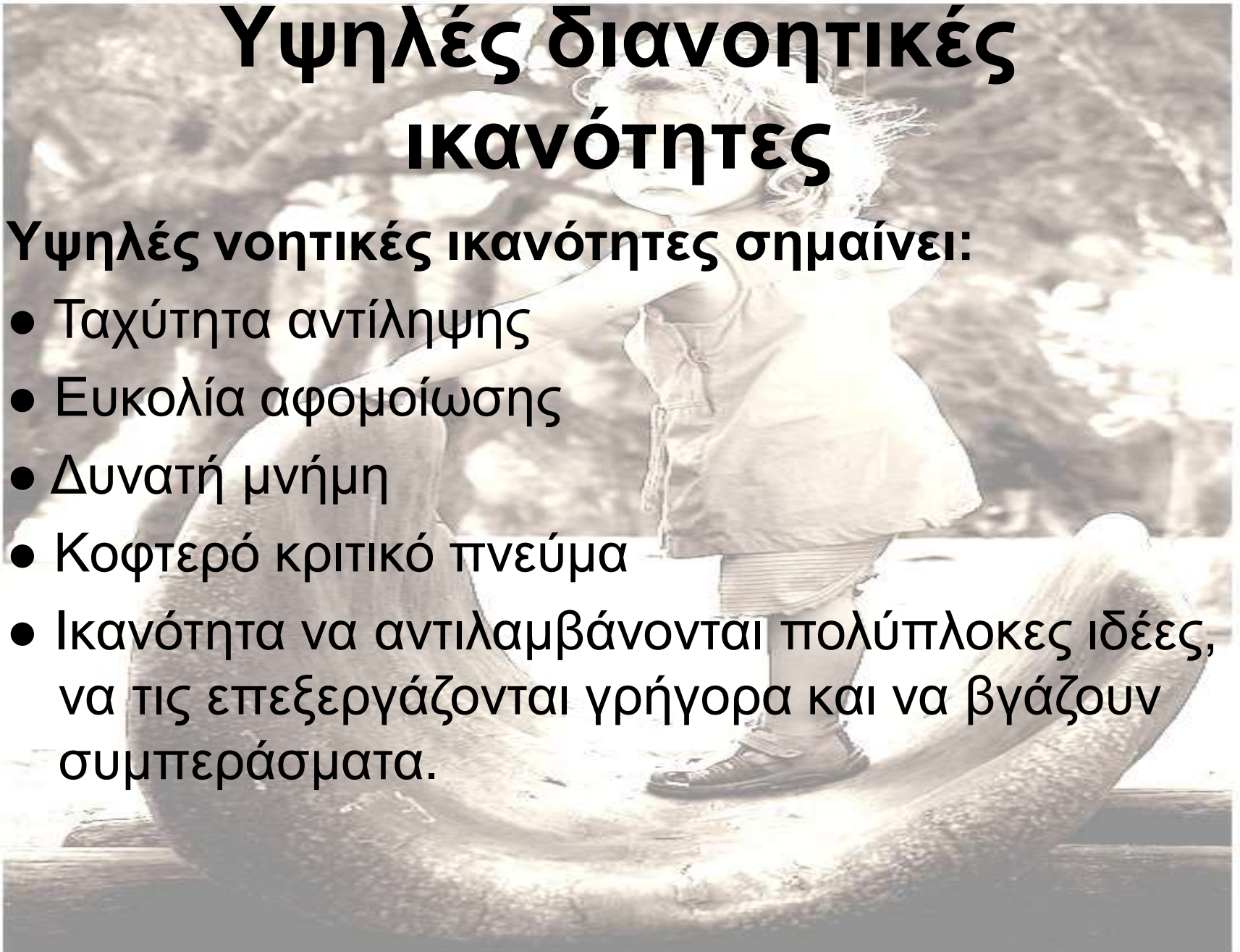
Τριαδικό μοντέλο του Renzulli για το χαρισματικό παιδί (1978)

Υψηλές διανοητικές ικανότητες

Υψηλές νοητικές ικανότητες σημαίνει:

- Ταχύτητα αντίληψης
- Ευκολία αφομοίωσης
- Δυνατή μνήμη
- Κοφτερό κριτικό πνεύμα
- Ικανότητα να αντιλαμβάνονται πολύπλοκες ιδέες, να τις επεξεργάζονται γρήγορα και να βγάζουν συμπεράσματα.

Δημιουργικότητα

- Με τον όρο δημιουργικότητα εννοείται πνεύμα εφευρετικό, επινοητικό, πνεύμα που σκέφτεται και παράγει κάτι πρωτότυπο, κάτι καινούργιο, κάτι ασυνήθιστο και, όχι σπάνια, εξαιρετικό.
- Η δημιουργικότητα δεν είναι απλώς σημαντική, είναι απολύτως απαραίτητη για να χαρακτηριστεί κάποιος χαρισματικός.
- Πίσω από κάθε πρωτότυπο, ξεχωριστό μεγάλο έργο βρίσκονταν πάντα προικισμένοι με μεγάλο δημιουργικό πνεύμα.

Κίνητρα – Επιμονή (1/2)

- Για να φτάσει ο χαρισματικός στο σημείο να οδηγήσει τις υψηλές διανοητικές του ικανότητες ή τη δημιουργικότητά του σε κάτι πρωτότυπο και εξαιρετικό, πρέπει να έχει ισχυρά κίνητρα και ακούραστη επιμονή, τα οποία θα τον σπρώχνουν να ψάχνει, να ερευνά, να μαθαίνει, να ενεργεί.

Κίνητρα – Επιμονή (2/2)

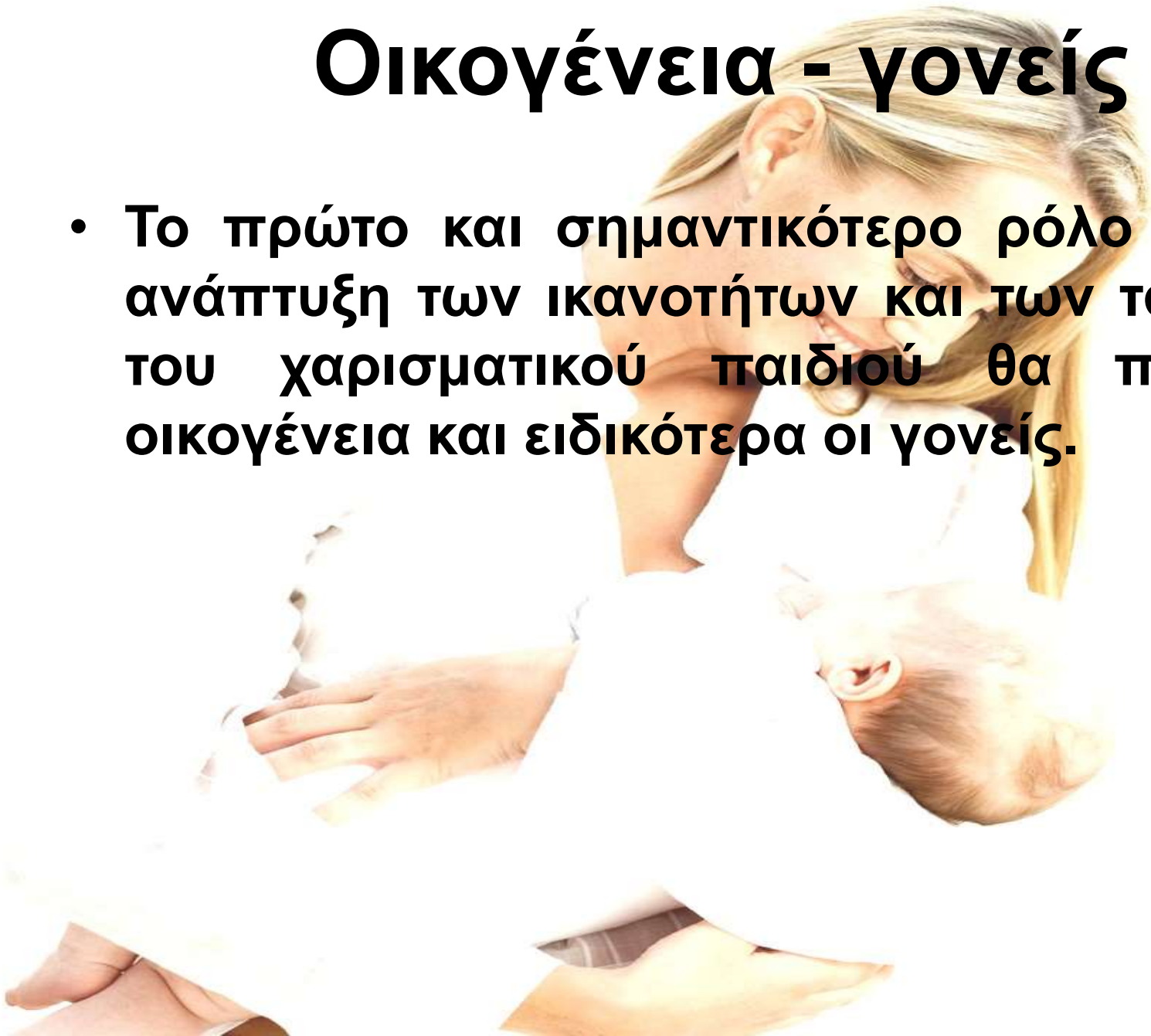
- Αυτή η τρίτη ιδιότητα του χαρισματικού ατόμου περιέχει:
 - Τεράστια περιέργεια και δίψα για μάθηση
 - Αστείρευτη ενέργεια
 - Πίστη και επιμονή σε αυτό που κάνουν
 - Τάση να δίνονται ολοκληρωτικά σε αυτό που τους ενδιαφέρει
 - Πρωτοβουλία, ανεξαρτησία
 - Αυτονομία, γνώθι σ' αυτόν
 - Αυτοπεποίθηση και υπευθυνότητα.

Το περιβάλλον

- Το περιβάλλον όπου το εν δυνάμει χαρισματικό παιδί ζει και αναπτύσσεται θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη ή όχι των δυνατοτήτων του.
- Θα δυναμώσει ή θα αποδυναμώσει τη θέλησή του να αναπτύξει αυτές τις δυνατότητες, θα βοηθήσει ή όχι την ποιοτική καλλιέργεια της δημιουργικότητάς του.

Οικογένεια - γονείς

- Το πρώτο και σημαντικότερο ρόλο για την ανάπτυξη των ικανοτήτων και των ταλέντων του χαρισματικού παιδιού θα παίξει η οικογένεια και ειδικότερα οι γονείς.

α. Αποθαρρυντικοί γονείς

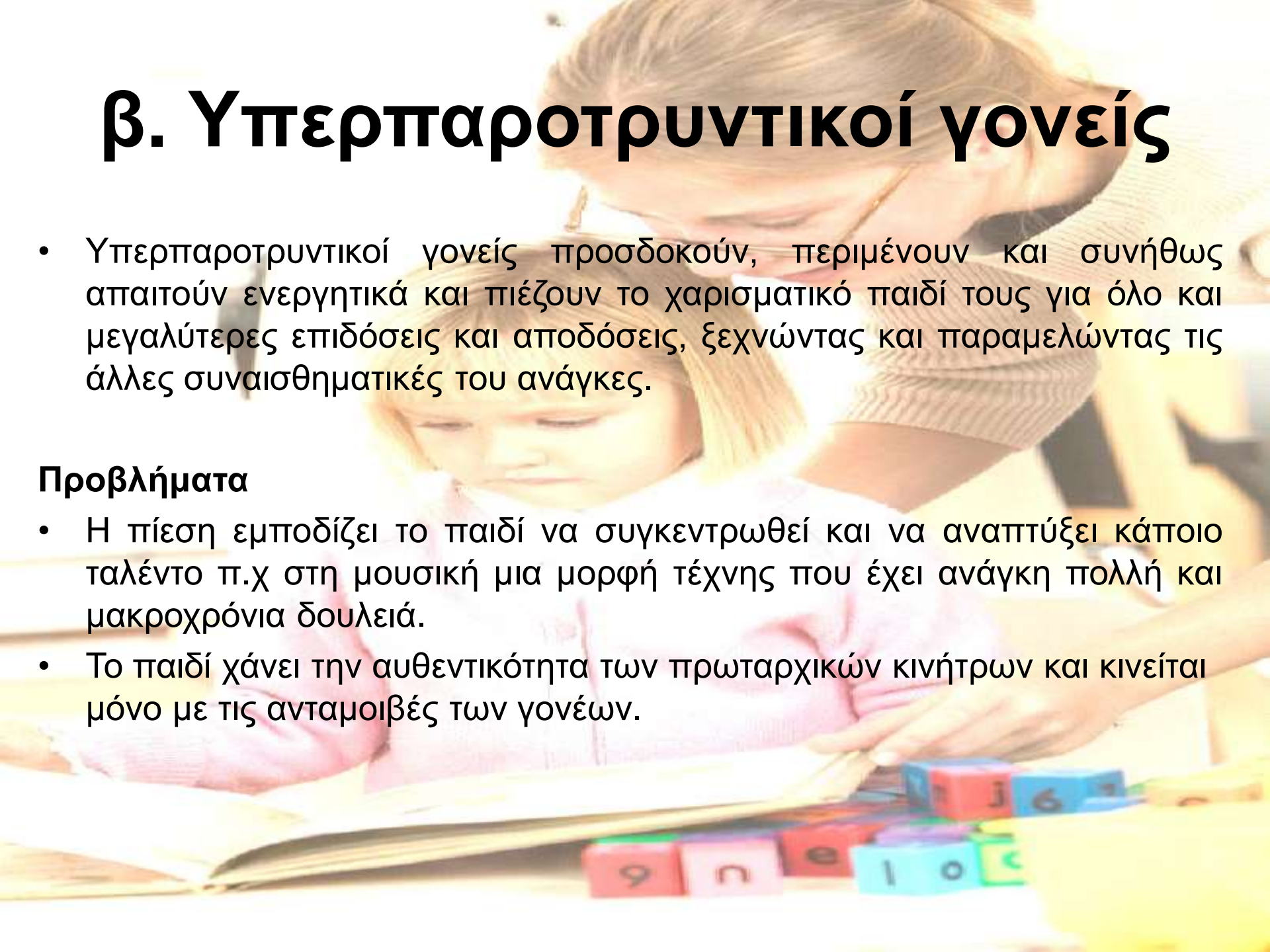
- **Γονείς που δεν ασχολούνται με τα ερωτήματα και τις ανησυχίες, αποθαρρύνουν την περιέργεια και τη δίψα του για μάθηση.**
- **Πολλοί αποθαρρυντικοί γονείς έχουν αναπτύξει φόβους όπως:**
 - **να μη χάσουν από τη σφαίρα επιρροής τους το παιδί**
 - **να μην υποσκελιστούν από αυτό**
- **Γενικά η αποθαρρυντική αντιμετώπιση των γονέων δημιουργεί σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα στο χαρισματικό παιδί.**

β. Υπερπαροτρυντικοί γονείς

- Υπερπαροτρυντικοί γονείς προσδοκούν, περιμένουν και συνήθως απαιτούν ενεργητικά και πιέζουν το χαρισματικό παιδί τους για όλο και μεγαλύτερες επιδόσεις και αποδόσεις, ξεχνώντας και παραμελώντας τις άλλες συναισθηματικές του ανάγκες.

Προβλήματα

- Η πίεση εμποδίζει το παιδί να συγκεντρωθεί και να αναπτύξει κάποιο ταλέντο π.χ στη μουσική μια μορφή τέχνης που έχει ανάγκη πολλή και μακροχρόνια δουλειά.
- Το παιδί χάνει την αυθεντικότητα των πρωταρχικών κινήτρων και κινείται μόνο με τις ανταμοιβές των γονέων.

Άλλοι παράγοντες

- **α. Κοινωνικο-οικονομική τάξη των γονέων**
 - Υπάρχει θετική συσχέτιση
- **β. Δομή της οικογένειας**
 - Εξαιρετικά ταλαντούχοι επιστήμονες και άνθρωποι των τεχνών ήσαν:
 - Μοναχοπαίδια
 - Πρωτότοκα ή
 - Προερχόμενα από μικρή οικογένεια
- **γ. Το φύλο**
 - Πλήττεται συνήθως το εν δυνάμει χαρισματικό ή το χαρισματικό κορίτσι.

Η συναναστροφή με όμοιους

- Τα παιδιά-τα χαρισματικά δεν αποτελούν εδώ εξαίρεση - έχουν την ανάγκη να παίξουν με τα άλλα παιδιά να επικοινωνήσουν, να ανταλλάξουν τις ιδέες τους, να επηρεάσουν το ένα το άλλο.
- Υπάρχει κίνδυνος να απορριφθεί από τους συνομηλίκους του επειδή θα προτιμήσουν κάποιον που να έχει παρόμοια με αυτούς ενδιαφέροντα και λιγότερο "παράξενες" γνώσεις και συνήθειες.
- Για την αρμονική ανάπτυξη του παιδιού είναι αναγκαία η παρουσία και επαφή με παιδιά σαν κι αυτό.

Σχολείο

α. Εκπαιδευτικό σύστημα

- Το συνηθισμένο εκπαιδευτικό σύστημα έχει αποδειχθεί σε όλες τις χώρες ακατάλληλο για τα χαρισματικά παιδιά.

β. Περιεχόμενο μαθημάτων

- Τα χαρισματικά παιδιά προηγούνται ήδη ποσοτικά και ποιοτικά μερικά χρόνια από αυτά που τους διδάσκουν στο σχολείο.

γ. Ρυθμός μάθησης

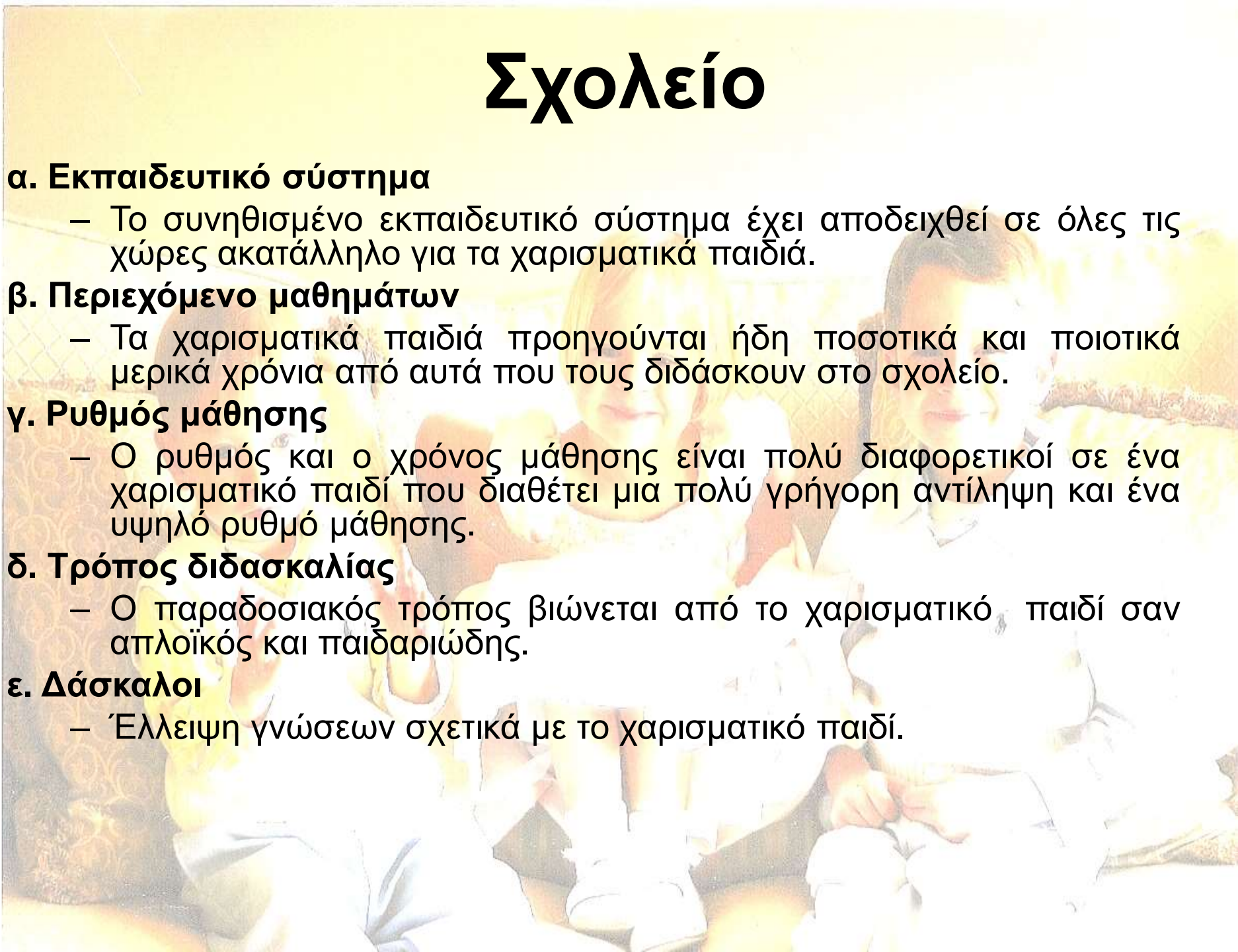
- Ο ρυθμός και ο χρόνος μάθησης είναι πολύ διαφορετικοί σε ένα χαρισματικό παιδί που διαθέτει μια πολύ γρήγορη αντίληψη και ένα υψηλό ρυθμό μάθησης.

δ. Τρόπος διδασκαλίας

- Ο παραδοσιακός τρόπος βιώνεται από το χαρισματικό παιδί σαν απλοϊκός και παιδαριώδης.

ε. Δάσκαλοι

- Έλλειψη γνώσεων σχετικά με το χαρισματικό παιδί.

Εκπαιδευτικά μέτρα για χαρισματικά παιδιά

α. Επιτάχυνση

- Με τη λέξη επιτάχυνση εννοείται ότι ένα χαρισματικό παιδί μπορεί να προσπεράσει μία ή περισσότερες τάξεις. Πιθανόν να δημιουργηθούν ψυχολογικά προβλήματα στο παιδί από τους μεγαλύτερους σε ηλικία συμμαθητές του.

β. Προγράμματα εμπλουτισμού

- Είναι προγράμματα που φιλοδοξούν να συνεισφέρουν στη φυσιολογική διανοητική και ψυχική ανάπτυξη του χαρισματικού παιδιού προκαλώντας το πνεύμα του να αντιδράσει στην ανία και δίνοντάς του ερεθίσματα για να σκεφτεί πρωτότυπα και δημιουργικά.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

α. *Ειδικές παράλληλες τάξεις*

- Στεγάζονται στα κανονικά σχολεία, διδάσκουν ειδικά εκπαιδευμένοι δάσκαλοι, εφαρμόζεται ειδικό πρόγραμμα μαθημάτων .
- Τα ευφυή παιδιά συμμετέχουν μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά, στις κοινωνικές δραστηριότητες του σχολείου, όπως στο παιχνίδι, τις εκδρομές, τα σπορ, τις σχολικές εορτές.

β. *Ειδικά σχολεία*

- Στεγάζονται σε ειδικά κτίρια όπου φοιτούν μόνο ευφυή παιδιά. Διδάσκουν ειδικά εκπαιδευμένοι δάσκαλοι και εφαρμόζεται ειδικό πρόγραμμα
- Υπερβολική άμιλλα
- Υπεροψία

Επικρατέστερες προτάσεις

α) Εμπλουτισμός του διδακτικού προγράμματος με δυνατότητα επιλογής εργασιών και δραστηριοτήτων και παραμονή του παιδιού στην τάξη.

β) Η ειδική παράλληλη τάξη

ειδικό
πρόγραμμα

μη απομάκρυνση
από την ομάδα
των συνομηλίκων

γ) ο συνδυασμός του μερικού εμπλουτισμού του διδακτικού προγράμματος και της μερικής επιτάχυνσης της φοίτησης.

Σε γενικές γραμμές πρέπει να παρέχονται ευκαιρίες για ευρύτερη μόρφωση και αντίληψη πλούσιων εμπειριών και να διασφαλίζεται η κοινωνική προσαρμογή και η παραμονή για όσο το δυνατόν περισσότερο χρόνο με τους συνομηλίκους.

Βιβλιογραφία

- MacIntyre, C. (2008). *Gifted and talented children 4-11: Understanding and supporting their development*. New York: Routledge.
- Montgomery D. (2003). *Gifted and Talented Children with Special Educational Needs: Double Exceptionality*. NACE/Fulton Publication
- Smith C. (2006). *Including the Gifted and Talented: Making inclusion work for more gifted and able learners*. Routledge
- Sutherland M. (2008). *Developing the Gifted and Talented Young Learner*. Sage Publications Ltd